

Motion till riksdagen

1988/89:K431

av Anders Björck m.fl. (m)

Etableringsfrihet för radio och TV

Moderata samlingspartiet har i en partimotion 1988/89:504 ang. en fri radio och TV angivit sin principiella inställning beträffande radio- och TV-frågor. I den motionen framförs bl.a. krav om folkomröstning angående upphävande av Sveriges Radios monopol på radio- och TV-sändningar.

I denna motion behandlar vi frågor gällande etableringsfrihet för radio och TV.

Alternativa TV-kanaler

I dag förfogar Sverige över tillräckligt med frekvenser för fyra rikstäckande marknät. Av dessa utnyttjas som bekant bara två. Ett av dessa, TV 2-nätet, används även för regionala sändningar.

Redan i dag finns det således möjligheter att via marknät inrätta ytterligare två i stort sett rikstäckande TV-kanaler. Regeringen bör omgående öppna möjlighet för fristående och reklamfinansierade TV-kanaler att etablera sig genom att få tillgång till de tillgängliga frekvenserna. Några problem att få intressenter kommer knappast att föreligga. Det regeringen skall göra är att röja undan hindren och skapa de förutsättningar som krävs för att en fundamentalt ny mediasituation skall uppstå. Sedan ankommer det på olika ägargrupper och programmakare att presentera sina modeller för hur friheten skall kunna utnyttjas. Inledningsvis bör en ny alternativ TV-kanal få börja sända. Med hänsyn till att vissa tekniska begränsningar finns skall sändningsrättigheterna fastställas av regeringen.

Undanröjs existerande hinder kan två tredjedelar av landets befolkning redan inom ett år ha tillgång till minst en ny TV-kanal. Inom tre år kan i stort sett hela landet vara täckt.

Frihet att sända radio

Inget medium är så billigt och så enkelt att driva som radio. Inträdeskostnaderna är låga och flexibiliteten stor. Några tekniska skäl för monopol finns inte. Ett avskaffat radiomonopol skulle sannolikt på kort tid kunna innebära ökad mångfald och variation. Det visar erfarenheterna från andra länder.

För att radions fördelar verkligen skall kunna utnyttjas fullt ut måste emellertid radiomonopolet avskaffas. Först då skapas förutsättningar för mångfald och variation. Ett uppbrott från radiomonopolet skulle öppna möjligheter för lokala och regionala radiostationer med olika typer av ägare. Vissa stationer skulle reklamfinansiera sina sändningar, andra skulle baseras

på frivilliga insatser. Vi skulle få en mängd stationer som vänder sig till olika intressegrupper och sänder på skiftande språk. Många sändningar skulle endast rikta sig till en viss kommuns invånare. Andra stationer skulle täcka hela landsändar. Smala stationer skulle samsas med breda.

Någon lagändring behövs inte för att upphäva radiomonopolet. Däremot krävs, enligt 5 § radiolagen, tillstånd av regeringen för att sända radioprogram i rundradiosändning.

Lokalradion har en hårt reglerad rätt att sända ("tappa") övriga radiokanaler under tid man inte själv önskar disponera. P 3 får t.ex. endast tappas under natten. Detta begränsar givetvis möjligheterna att skapa attraktiva program med lokal profil. P 4 skall inte bli en ny "skvalkanal", men huvuddelen av dagsändningen är ju lokalradions egen. Att reglera tappningsrätten på det sätt som nu sker är inte rimligt. En ömsesidig tappningsrätt för radiokanalerna bör därför införas.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om etablerandet av fristående reklamfinansierade TV-kanaler,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om tillkomsten av lokala och regionala radiostationer,

[att riksdagen som sin mening uttalar vad som i motionen anförts om en fri ömsesidig tappningsrätt för radiokanalerna.¹]

Stockholm den 25 januari 1989

Anders Björck (m)

Hans Nyhage (m)

Elisabeth Fleetwood (m)

Stig Bertilsson (m)

Birger Hagård (m)

Göran Ericsson (m)

Göran Åstrand (m)